

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ – ΓΕΝΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ – ΑΣΚΗΣΕΙΣ & ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

Παιδιά, καλησπέρα σας!

Με τα υλικά που σας στέλνω σε αυτό το έγγραφο θα **ολοκληρώσω** την ανάλυση του κειμένου από το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ **αναλύοντας το β μισό του κειμένου**.

Έχω ήδη αναλύσει το α' μισό του κειμένου και σας έχω ήδη δώσει κάποιες εισαγωγικές πληροφορίες για το περιεχόμενο και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες γράφηκε το περίφημο και παγκοσμίως γνωστό *Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ*. Ως εκ τούτου δεν τα επαναλάβω εδώ. Περιορίζομαι μόνο να αναφέρω ότι στην ανάλυση του α' μέρους του κειμένου παρατηρήσαμε ότι η Άννα με αφορμή το περιστατικό με το βιβλίο της αδελφής της εξομολογείται στη φίλη της στην οποία απευθύνει το ημερολόγιο της την έντονη απογοήτευση της για τις **σχέσεις της με την μητέρα και την αδελφή της** και την θλίψη της που ο πατέρας της, για τον οποίο νιώθει έντονα αισθήματα τρυφερότητας και αγάπης, πήρε το μέρος της αδελφής της χωρίς να μπει στον κόπο να μάθει τις λεπτομέρειες για το περιστατικό με το βιβλίο. Εκφράζει επίσης την πεποίθηση ότι δεν της φέρθηκαν δίκαια και ότι η ίδια έχει καταλήξει να είναι ένας αποδιοπομπαίος τράγος, ένα πρόσωπο δηλαδή στο οποίο ρίχνουν όλες τις ευθύνες για όλα τα άσχημα περιστατικά που συμβαίνουν στην οικογένεια.

Έχοντας αυτά υπόψη από την προηγούμενη ανάλυση μας, θα προχωρήσουμε τώρα στην ανάλυση του β μέρους του κειμένου. Σας δίνω παρακάτω ξανά όλο το κείμενο. Η προσοχή σας τώρα πέφτει στο β μέρος του κειμένου το οποίο το βλέπεται μέσα σε αγκύλες. Όπως θα προσέξετε, κάποιες φράσεις τις έχω υπογραμμίσει με **έντονα μαύρα γράμματα**: είναι φράσεις που παρουσιάζουν **ιδιαίτερο ενδιαφέρον** και οι οποίες θα αναλυθούν στα ερμηνευτικά σχόλια που δίνω κάτω από το κείμενο

A. ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ANNA FRANK

Από το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ

Η καθημερινή ζωή της Εβραίας συνομήλικής σας Άννας Φρανκ, η οποία έγραψε μεγάλο μέρος του ημερολογίου της κάτω από δυσχερείς συνθήκες, στη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου πολέμου, διαφέρει πολύ από τις δικές σας εμπειρίες. Οι καταστάσεις όμως και οι σκέψεις που κατέγραψε η δεκατριάχρονη Άννα το 1942 στο παρακάτω απόσπασμα του ημερολογίου της είναι αρκετά αντιπροσωπευτικές τόσο για την εφηβική ψυχολογία όσο και για τις σύγχρονες οικογενειακές σχέσεις, οι οποίες πολλές φορές αντιμετωπίζουν μικρά ή μεγάλα προβλήματα.

Αγαπητή Κίτυ,*

Α μέρος: Η μητέρα είναι τρομερά εκνευρισμένη, πράγμα που με εκθέτει σε κίνδυνο. Είναι τάχα τυχαίο που πάντα εγώ τα πληρώνω και ποτέ η Μαργκότ; Χθες βράδυ, για παράδειγμα, η Μαργκότ διάβαζε ένα βιβλίο εικονογραφημένο με υπέροχα σκίτσα· κάποια στιγμή σηκώθηκε και βγήκε από το δωμάτιο, αφήνοντας το βιβλίο της ανοιχτό, για να συνεχίσει το διάβασμα μόλις θα ξαναγύριζε. Δεν είχα τίποτα το ιδιαίτερο να κάνω εκείνη την ώρα και το πήρα για να χαζέψω τις εικόνες. Μόλις γύρισε η Μαργκότ, με είδε με το βιβλίο στα χέρια, ζάρωσε τα φρύδια της και με παρακάλεσε να της το δώσω. Θέλησα να το κρατήσω ακόμα μια στιγμή. Η Μαργκότ θύμωσε για τα καλά και τότε μπήκε στη μέση η μητέρα λέγοντας:

- Η Μαργκότ είχε και διάβαζε αυτό το βιβλίο· πρέπει λοιπόν να της το δώσεις. Μπαίνοντας στο δωμάτιο και αγνοώντας όμως για τι πράγμα επρόκειτο, ο πατέρας είδε το μισοκακόμοιρο ύφος της Μαργκότ και ξέσπασε:
- Θα ήθελα πολύ να δω τι θα έκανες αν η Μαργκότ άρχιζε να ξεφυλλίζει ένα από τα βιβλία σου! Υποχώρησα στη στιγμή και, αφού άφησα το βιβλίο, βγήκα από το δωμάτιο - πειραγμένη, κατά τα λεγόμενα του πατέρα. Δεν ήμουν ούτε πειραγμένη ούτε στενοχωρημένη. Απλώς, ήμουν λυπημένη. Η δικαιοσύνη επέβαλλε να μη με μαλώσει ο πατέρας δίχως να ρωτήσει την αιτία της φιλονικίας* μας. Θα έδινα μόνη μου το βιβλίο στη Μαργκότ, και μάλιστα πολύ πιο γρήγορα, αν ο πατέρας και η μητέρα δεν είχαν ανακατευτεί· αντί γι' αυτό, πήραν άπρεπα το μέρος της αδερφής μου, σαν να την είχα αδικήσει.

Η μητέρα προστατεύει τη Μαργκότ, αυτό είναι ολοφάνερο· προστατεύουν πάντα η μια την άλλη. Έχω τόσο πολύ συνηθίσει αυτή την κατάσταση, ώστε έχω γίνει εντελώς αδιάφορη στις μοιφές* της μητέρας και στην γκρινιάρικη διάθεση της Μαργκότ.

Δεν τις αγαπώ, παρά μόνο γιατί είναι μητέρα μου και αδερφή μου. Για τον πατέρα, το πράγμα είναι διαφορετικό. Πληγώνομαι κάθε φορά που δείχνει την προτίμησή του για τη Μαργκότ, που επιδοκιμάζει τις πράξεις της, που τη γεμίζει μ' επαίνους και χάδια, γιατί αγαπώ τρελά τον Πιμ. Είναι το μεγάλο μου ιδεώδες. Δεν αγαπώ κανέναν στον κόσμο όσο τον πατέρα.

Δεν καταλαβαίνει ότι στη Μαργκότ δε φέρεται με τον ίδιο τρόπο που φέρεται σε μένα. Η Μαργκότ είναι αναμφισβήτητη η πιο έξυπνη, η πιο ευγενική, η πιο όμορφη και η πιο καλή! Παρ' όλ' αυτά έχω κι εγώ λίγο δικαίωμα να με παίρνουν στα σοβαρά. Υπήρξα πάντα ο κλόουν της οικογένειας, πάντα με χαρακτηρίζουν ανυπόφορη και πάντα είμαι ο αποδιοπομπαίος τράγος· εγώ πάντα πληρώνω τα σπασμένα, τότε εισπράττοντας επιπλήξεις και τότε πνίγοντας μέσα μου την απελπισία μου. Τα φαινομενικά κανακέματα* δε μ' ευχαριστούν πια, ούτε και οι λεγόμενες σοβαρές συζητήσεις. Περιμένω από τον πατέρα κάτι που δεν είναι ικανός να μου δώσει.

Δε ζηλεύω τη Μαργκότ, δεν τη ζήλεψα ποτέ, δε φθόνησα ουδέποτε, ούτε την ομορφιά της ούτε την εξυπνάδα της· το μόνο που ζητώ είναι την αγάπη του πατέρα, την αληθινή στοργή του, όχι μόνο για το παιδί του, αλλά για την Άννα, αυτή που είναι.

Γαντζώνομαι στον πατέρα, γιατί είναι ο μόνος που διατηρεί σε μένα τα τελευταία υπολείμματα του οικογενειακού αισθήματος. Ο πατέρας δε θέλει να καταλάβει ότι μερικές φορές έχω μια ακατανίκητη ανάγκη να ανακουφιστώ, να του μιλήσω για τη μητέρα· αρνείται να με ακούσει και αποφεύγει καθετί που έχει σχέση με τα ελαττώματά της].

B ΜΕΡΟΣ: 1) Περισσότερο απ' όλους τους άλλους, **η μητέρα, με το χαρακτήρα της και τα ελαττώματά της, μου πλακώνει την καρδιά.** Δεν ξέρω πια τι στάση να κρατήσω· δε θέλω να της πω βάνουσα πως είναι **παράλογη, σαρκαστική και σκληρή**· από την άλλη, όμως, δεν μπορώ να είμαι πάντα κατηγορούμενη.

2) Όπως και να το κάνεις, είμαστε τα δυο άκρα αντίθετα και, μοιραία, συγκρουόμαστε. **Δεν κρίνω το χαρακτήρα της μητέρας, γιατί δεν είμαι αρμόδια να τον κρίνω· τη συγκρίνω μόνο με την εικόνα της μητέρας που είχα πλάσει με τη σκέψη μου. Για μένα, η μητέρα μου δεν είναι πάντα «η μητέρα»·** κι έτσι αναγκάζομαι να εκπληρώσω αυτόν το ρόλο μόνη μου. Είμαι ξεκομμένη από τους γονείς μου, έχω χάσει λίγο τα νερά μου και δεν ξέρω σε ποιο λιμάνι ν' αράξω. Όλ' αυτά γιατί έχω στο νου μου ένα ιδεώδες παράδειγμα: **το ιδεώδες της γυναίκας που είναι μητέρα, και το οποίο δε βρίσκω καθόλου σ' εκείνη που είμαι υποχρεωμένη να ονομάζω μητέρα μου.**

3) Έχω πάντα την πρόθεση να παραβλέπω τα ελαττώματα της μαμάς, να μη δω παρά μόνο τις αρετές της, και να προσπαθήσω να βρω στον εαυτό μου αυτό που μάταια αναζητώ σ' εκείνη. Αλλά δεν τα καταφέρνω, και το **απελπιστικό είναι πως ούτε ο πατέρας ούτε η μητέρα υποπτεύονται ότι μου λείπουν στη ζωή κι ότι τους αποδοκιμάζω γι' αυτόν το λόγο.** Υπάρχουν τάχα γονείς ικανοί να δώσουν πλήρη ικανοποίηση στα παιδιά τους; Μερικές φορές μού περνά η σκέψη ότι ο Θεός θέλει να με δοκιμάσει, όχι μόνο τώρα αλλά και αργότερα· το κυριότερο είναι να γίνω συνετή, χωρίς παραδείγματα και ανώφελα λόγια, για να είμαι αργότερα πιο δυνατή. Ποιος άλλος θα διαβάσει ποτέ αυτές τις επιστολές, εκτός από μένα;

4) Ποιος άλλος θα με παρηγορήσει, γιατί συχνά έχω ανάγκη παρηγοριάς· πολύ συχνά μου λείπει η δύναμη, ό,τι κάνω δεν είναι αρκετό και δεν αποτελειώνω τίποτε. Δεν το αγνοώ· προσπαθώ να διορθωθώ, και κάθε μέρα χρειάζεται να ξαναρχίσω από την αρχή. **Με μεταχειρίζονται με τον πιο αναπάντεχο τρόπο. Τη μια μέρα, η Άννα είναι πανέξυπνη και μπορεί κανείς να μιλά μπροστά της για οποιοδήποτε θέμα· την επομένη, η Άννα είναι μια χαζούλα που δεν καταλαβαίνει τίποτ' απολύτως και φαντάζεται πως έχει αντλήσει από τα βιβλία σπουδαία πράγματα.**

5) **Ωστόσο, δεν είμαι πια μωρό και η χαϊδεμένη μικρούλα που γελάνε καλοσυνάτα μαζί της σε κάθε περίπτωση. Έχω το ιδανικό μου, έχω μάλιστα πολλά ιδανικά· έχω τις ιδέες μου και τα σχέδιά μου, μόλο που δεν μπορώ ακόμη να τα εκφράσω.**

6) Α, πόσα πράγματα δεν παρουσιάζονται στο μυαλό μου το βράδυ, όταν είμαι μόνη, ακόμη και την ημέρα, όταν είμαι αναγκασμένη να υπομένω εκείνους που μ' ενοχλούν κι εκείνους που παρεξηγούν ό,τι θέλω να πω!

7) Τελικά ξαναγυρίζω πάντα αυτόματα στο Ημερολόγιό μου, που είναι για μένα η αρχή και το τέλος, γιατί από την Κίτυ δε λείπει ποτέ η υπομονή· της υπόσχομαι πως σε πείσμα όλων θ' αντέξω το χτύπημα, θα τραβήξω το δρόμο μου και θα καταπιώ τα δάκρυά μου. **Μόνο που θα 'θελα πολύ να δω ένα αποτέλεσμα, θα 'θελα πολύ να έχω μια ενθάρρυνση, έστω για μία φορά, από κάποιον που μ' αγαπά.**

8) Μη με κρίνεις αυστηρά, μα φρόντισε να με βλέπεις απλώς και μόνο σαν ένα πλάσμα που μερικές φορές αισθάνεται ότι **το ποτήρι ξεχειλίζει**].

Δική σου, Άννα

Α. Φρανκ, *Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ*,
μτφρ. Γ. Γ. Θωμόπουλος, Μίνωας

Γ. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ Α΄ ΜΕΡΟΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Σε αυτό το **Β΄ μέρος** του κειμένου αξίζει να προσέξουμε τα **ακόλουθα σημεία**:

- 1) Στο β μέρος του κειμένου η μικρή Άννα επανέρχεται – στην **παράγραφο 1** - στη **σχέση της με την μητέρα της**: εξομολογείται πως η μητέρα της με τα **ελαττώματα του χαρακτήρα της**, της προκαλεί **ισχυρά αισθήματα λύπης**, Την κατηγορεί για **σαρκαστική ειρωνική συμπεριφορά** και για σκληρότητα απέναντί της. Η ίδια λίγο πιο κάτω - στην **παράγραφο 2**- αναφέρει ποιο ακριβώς είναι το πραγματικό πρόβλημα με τη μητέρα της: **ότι ο χαρακτήρας και η συμπεριφορά της μητέρας της απέναντί της δεν ταιριάζουν με το ιδανικό της μητέρας που έχει στο μυαλό της**: η Άννα έχει μία ορισμένη εικόνα στο μυαλό της για το πώς πρέπει να είναι η ιδανική- η πολύ καλή μητέρα και η συμπεριφορά και ο χαρακτήρας της μητέρας βρίσκεται *σε πλήρη αναντιστοιχία με αυτήν την εικόνα που έχει η μικρή Άννα στο μυαλό της*. Και λίγο πιο κάτω – **στην παράγραφο 3**- εξομολογείται πως όχι μόνο η μητέρα της αλλά και ο ίδιος ο πατέρας της πρακτικά έχουν εξαφανιστεί από την ζωή της- και για αυτό ακριβώς τους κατηγορεί!
- 2) Στη συνέχεια- **παράγραφος 4**- η Άννα εξομολογείται το μεγάλο της παράπονο: ότι η συμπεριφορά των μελών της οικογένειας απέναντί της είναι **ασταθής, απρόβλεπτη και αλλοπρόσαλλη**: *τη μία φορά την αντιμετωπίζουν ως πανέξυπνη και θεωρούν ότι μπορούν να μιλάνε ανοιχτά μπροστά της, την άλλη φορά την αντιμετωπίζουν ως χαζή και άμυαλη ανίκανη να καταλάβει το ό,τιδήποτε!*
- 3) Στην **παράγραφο 5** η Άννα νιώθει την έντονη ανάγκη να τονίσει, να διαβεβαιώσει πως δεν είναι έναν μωρό, ένα μικρό κοριτσάκι που οι άλλοι – οι μεγαλύτεροι, τα άλλα μέλη της οικογένειας της- αντιμετωπίζουν συγκαταβατικά θεωρώντας το μικρό και ανίκανο να καταλάβει τι συμβαίνει γύρω του, αλλά αντίθετα πως είναι **ένα πλάσμα που έχει πνευματικά- διανοητικά ωριμάσει και είναι σε θέση να σχηματίζει στο μυαλό της ιδανικά και ανώτερες ιδέες ή εικόνες και παραστάσεις για το πώς πρέπει να είναι ο κόσμος που την περιβάλλει!** Ομολογεί, όμως, ότι το πρόβλημα είναι ότι δεν της δίνεται η δυνατότητα αυτά ακριβώς να μπορέσει να τα εκφράσει!
- 4) Στις τελευταίες παραγράφους –**την έκτη και την έβδομη** - η Άννα ομολογεί την **πλήρη μοναξιά της**, το αίσθημα αδυναμίας που την κυριεύει τα βράδια και υπογραμμίζει ότι το Ημερολόγιο της είναι για αυτήν έναν **καταφύγιο**: θεωρεί ότι η Κίτη, η φίλη της στην οποία απευθύνει τα όσα γράφει στο ημερολόγιο της είναι ένα πρόσωπο που μπορεί να την καταλάβει, να δείξει κατανόηση και συμπάρασταση σε αυτήν. Αλλά σχεδόν απελπισμένα βγάζει μία κραυγή αγωνίας: αυτό που θα ήθελε πιο πολύ είναι η **ψυχική ενθάρρυνση από ένα αγαπημένο της πρόσωπο**. Η Άννα γυρεύει και προσδοκά την πρακτική ενθάρρυνση και την αγάπη και κατανόηση από τα οικογενειακά της πρόσωπα!
- 5) Και στην τελευταία παράγραφο εκλιπαρεί, παρακαλεί την φίλη της , στην οποία κάνει τις εξομολογήσεις της μέσω των κειμένων του Ημερολογίου της, να την αντιμετωπίζει **με επιείκεια**, να την βλέπει σαν ένα πλάσμα που πιεσμένο από τις οικογενειακές καταστάσεις τις οποίες περιέγραψε, νιώθει πως τα πράγματα έχουν φθάσει στα άκρα, στα όρια τους, **πως το ποτήρι, όπως χαρακτηριστικά λέει, ξεχειλίζει!**

Αυτά είναι, σε γενικές γραμμές, τα πιο σημαντικά σημεία του δευτέρου μέρους του αποσπάσματος από το Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ. Κάνοντας ένα συμπερασματικό σχόλιο για το σύνολο του συγκεκριμένου αποσπάσματος θα λέγαμε ότι ένα περιστατικό με την μεγαλύτερη αδελφή της αποτελεί την **αφορμή** για το

μικρό κορίτσι να φέρει στην επιφάνεια τα πιο προσωπικά της συναισθήματα για τις σχέσεις της με την μητέρα της, την αδελφή της και τον πατέρα της, να εκφράσει την πικρία της που δεν την αντιμετωπίζουν ως ισότιμη κόρη τους και ως ώριμο παιδί, που την έχουν παραγκωνισμένη και την αντιμετωπίζουν με άδικο και συχνά αλλοπρόσαλλο τρόπο, που η συμπεριφορά τους απέναντί της βρίσκεται σε αναντιστοιχία με την εικόνα που αυτή έχει στο μυαλό της για την σωστή μητέρα και τον σωστό πατέρα! Το μικρό κορίτσι προβαίνει σε μία έντονα προσωπική εξομολόγηση για ενδοοικογενειακές συγκρούσεις και προστριβές και βγάζει μία μικρή κραυγή αγωνίας για την απουσία κατανόησης, τρυφερότητας και στοργής κυρίως από την πλευρά της μητέρας της- αλλά και έλλειψη στήριξης από την πλευρά του πατέρα της.

Έχοντας υπόψη όλα αυτά αλλά και τα όσα έγραψα στο προηγούμενο α μέρος του κειμένου να απαντήσετε **γραπτά** στις ακόλουθες **τρεις ερωτήσεις** και να μου στείλετε γραπτά τις απαντήσεις σας **μέσα σε δύο ημέρες** στην προσωπική ηλεκτρονική μου διεύθυνση: apapadopoulos58@yahoo.com

3.ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

- 1) Η Άννα δεν έχει καλή σχέση με τη μητέρα της. Πώς δικαιολογεί η ίδια αυτό το γεγονός;
- 2) Ποιες σκέψεις κάνει η Άννα για το ρόλο των γονέων, με αφορμή το περιστατικό με την αδερφή της;
- 3) Ποια συναισθήματα κατακλύζουν την ηρωίδα την ώρα που γράφει το ημερολόγιο της;